

Gosem de fer una proposta:

Que siguin les mestresses de cada casa les que diguin al Govern si s'ha d'autoritzar el joc o no.

El discurs de l'Azaña

L'admirable discurs pronunciat a València pel cap del Govern, marca d'una manera implícita, la seva posició davant el problema regional peninsular. I aquesta posició no és ambigua ni contradictòria ni amaga el desig de satisfer, sense conviccions, aquest desvetllament de les regions hispàniques que, amb Catalunya al davant, haurà de re-soldre la República, puix que ha d'ésser la República malgrat els catalanistes que la tenen ullpresa, la qua donarà una autonomia real i efectiva a les regions que se la mereixen i en tinguin necessitat.

Mai un polític, després de Pi i Margall, des de l'alt lloc que ocupa Azaña, havia parlat amb la contundència, amb l'energia i amb el convenciment amb què ell parlà dels problemes regionals. Diríem que és el propi Azaña qui incita aquest desvetllament, qui l'estimula. Les seves afirmacions són prou clares i concises. Ja va dir que era un home que deia el que sentia i que els seus actes responen a les seves paraules.

Anullar aquest sentiment regional és una política destructora, i que cal aconduir-lo, que és necessari empènyer les regions per a què siguin mestresses de llurs destins va dir Azaña, i afegí encara: La República ha vingut a donar una llibertat als interessos regionals, per a acabar amb l'unitarisme que era una imposició del règim monàrquic i restituir a les regions llurs pròpies llibertats.

Conceptes propis d'un governant que veu amb visió clara tot el pro-

blema autòmic peninsular, el qual pel que afecta a Catalunya resultava insoluble àdhuc en el temps en què uns ministres catalans eren Consellers de la dinastia borbònica. La política espanyola, en aquest aspecte, ha fet un canvi total, sense precedents en la història. No sols s'han renovat els procediments de governar, sinó el concepte polític, ço és, d'administrar aquests procediments, com si es conegués d'una manera més profunda el ciutadà espanyol, amb totes les seves variants regionals, amb totes les seves modalitats típiques que els polítics del vell règim desconeixien o que no tenien ni esma per a controlar-les ni per a satisfer-les.

Hí ha, doncs, un concepte nou de governar, perquè existeix un coneixement més útil de la civilització, que tradueix en valors històrics els individus i els pobles que conviuen dintre mateix de la península. L'unitarisme borbònic, com a producte de la limitació familiar de la qual tots n'érem súbdits, desconeixia en absolut aquests valors de la civilització. Els desconeixia i els negava quan se la posava en el trànsit d'haver de reconèixer-los.

Cada individu i cada poble ha hereditat una civilització, o sigui una fórmula política per la qual adquireix una personalitat històrica, un nom en el món. I Azaña ve a revaloritzar aquests valors, a què coneguim el seu patrimoni espiritual que l'unitarisme més absurd havia absorbit amb criminal consciència.—T. L.

CARNET D'UN CALIBAN

Salutació

Fa deu dies que de l'esforç d'una colla de sabadellencs surt aquest Diari. EL POBLE surt perquè aquests homes democràticament l'han organitzat. Han fet un Diari perquè els que no paguen contribució, ni donen anuncis, ni tenen influències, i els que la possessió d'aquestes i altres coses no els traspalsen la vida i els fa tan obligats com els altres al seu servei, tinguem a Sabadell un òrgan modest però efectiu d'expressió, en el qual puguem llegir o parlar d'un bé de Déu de coses dels homes.

Per això trobo que fa molt bonic que d'aquest Diari, que naix amb el compromís de no ésser una organització al servei dels interessos del cel o de la terra, sinó una organització franca i orgullosa a favor del desinterès humà, se'n digui EL POBLE. Pesi a qui pesi, a tots aquests que primer l'exploren i després se'n riuen, el poble és la única potència realment desinteressada que ha existit, existeix i existirà al món. L'única potència moral inquebrantable: perquè no ha estat a l'hora que tots els poders del món l'han envilit i a l'hora que la seva força imponent i triomfant s'aplica al benestar i a la superació dels homes.

Sabadell, ciutat de treballadors, ciutat d'aristocràcia de treballadors, feia anys que patia de la no existència d'aquest Diari. El nostre poble sabadellenc, tan sensible a les inquietuds dels temps, tan generós i tan obert a totes les coses, no tenia el seu altaveu. Les "forces vives", els apòstols de Déu, certs representants exclusius de la intel·ligència, es desvivien per servir-lo. Era una cosa impressionant. L'organitzaven "batut i content". Entre tots s'havien imposat l'enorme sacrifici de representar-lo i cobrar-li baratet els seus serveis.

No ha d'haver-hi segurament cap disgust si ara el poble els estalvia tantes molèsties i sacrificis i els relleva d'una tan desagradable i malagraïda representació. El poble ja té el seu Diari. Saludem-lo. Ell ens ajudarà a reconèixer-nos i a sentir-nos.

Biel, el més humil dels homes del poble, celebra aquest memorable adveniment, ja que situa cada u a la seva vertadera vocació. I aprofita la generosa hospitalitat d'aquestes pàgines, assequibles a tots els pobres de diners, per saludar a tothom: als organitzadors del Diari, als seus lectors explícits, als que els agradi i es donin vergonya de dir-ho, als seus enemics, a tots, ja que amb tots obrirà diàleg un dia o altre.

BIEL.

Un diari d'extrema dreta

Si els informes no fallen, per al primer de maig, tindrem un altre diari local. Serà d'extrema dreta. I ens sembla molt perillosa aquesta fuga reaccionària amb la qual els elements sectaris vénen per a imposar un criteri i un estat d'opinió en completa decadència. Els reaccionaris que estan malcontents de "La Ciutat", la qual troben doctoralment insípida, necessiten estímuls de combat de la manera frenètica i irreflexiva de tots els extremitismes, sobretot dels extremitismes de dreta que no poden mostrar cap ideal elevat ni cap doctrina que signifiqui una evolució.

Si el nou diari, que diu es titularà "La Nit", vol ésser una rèplica a l'expressió dels sentiments liberals de la ciutat, ha de tenir en compte que les esquerres seran més demagògiques com més sectàries siguin les dretes.

L'Estatut i les Finances

En l'article inserit en aquestes columnes i titulat "Contra la República", deiem que la part que més adversaris trobarà l'Estatut serà en el que afecta a la qüestió de la nostra hisenda.

I esmentàvem que la campanya que es faria en aquest sentit tindria els seus motius lògics, que hom sap bé que sense llibertat econòmica no hi ha llibertat individual, i parodiava aquesta frase feliç de Pi i Margall, es pot dir també que sense unes llibertats econòmiques ben concises, un poble quedarà me diatitzat, per ampla que sigui la seva llibertat espiritual.

La Comissió parlamentària que entén amb l'Estatut, ve a corroborar aquesta nostra asseveració.

Segons unes declaracions del president d'aquesta Comissió, En Lluís Bello, se sap que s'ha arribat a un principi d'acord en la part referent a la Hisenda, i ha dit també:

Com sabeu, el cavall de batalla és la cessió de contribucions directes a Catalunya, per tal que tingui Hisenda pròpia, puix que a judici de gairebé la majoria dels membres de la comissió, no podria tenir autonomia sense concedir la hisenda pròpia, però això no vol dir, com han afirmat alguns companys en la premsa, que s'abandonin els interessos de la hisenda espanyola.

Precisament per aquesta cura de defensar els interessos nacionals hem tardat més a fer en l'Estatut la part econòmica.

Es proposa de la comissió presentar tota la qüestió a les Corts perquè elles resolguin.

Les obres hidràuliques

Fa pocs dies que fou llegit al Congrés un Projecte del Ministre del ram, en el qual es determina d'una manera ben clara i justa el caràcter de les obres públiques.

Es segur que aquest qualificatiu de "justa" que ens ha semblat escaure-li, no serà del grat d'un nombrós sector de ciutadans; de tots aquells que serveixen, de la propietat, un concepte arcaic, saturat de dret romà. Per aquest la propietat és sagrada, intangible, i per tant, tot el que tendeix a mermar l'*us utendi et abutendi*, és un atemptat a la justícia.

I precisament, per a tallar de cop aquest dret a l'abús de les coses apropiades, quan aquest abús és en perjudici d'altre, cal que tota collectivitat ben regida dicti les mesures necessàries. En el cas que comentem, el Ministre d'Obres Públiques s'ha referit a les terres que incrementen el seu valor, per la realització d'obres hidràuliques costejades per l'Estat.

Fins ara, els propietaris de terres de zones que esdevenien regables amb la construcció d'embassaments o canals, s'aprofitaven íntegrament d'una plusvàlua en la qual res hi havien posat del seu esforç ni del seu sacrifici.

En molts casos, després d'haver-se invertit en les obres hidràuliques quantitats fantàstiques, quantitats que per procedir de l'Estat, signifiquen una aportació social, i que per tant, no deuen tenir cap més finalitat que l'increment de l'economia del país, aquelles despeses restaven sense profit, en part, perquè uns propietaris de les terres de la zona regable, fent ús del dret intangible de la propietat, no volien realitzar en les seves finques les reformes necessàries per a l'aprofitament de les aigües. Els informes recents donats d'una manera crua i valenta pel Sr. Prieto, de resultes del seu viatge d'estudi a les regions afectades per obres de regadiu, acusen, sense pietat —ja era hora de que hom parlés clar— d'aquest abandó o incapacitat a molts terratinents de comarques que podrien ésser ubèrrimes i són ermes, malgrat dels sacrificis que l'Estat ha realitzat per a utilitzar-les.

Probablement, que en moltes ocasions no és incapacitat o negligència el que ha fet que les terres quedessin sense el profit de l'aigua que l'Estat els posava a l'abast. Es simplement, càlcul, vivor, aquella vivor tant característica dels enamorats de la moral de la nostra època capitalista. Es més còmode, pel propietari d'uns terrenys, que l'Estat ha fet regables mitjançant

una instal·lació hidràulica, l'aprofitar-se de l'increment del seu valor determinat per les noves possibilitats d'explotació, posant-los a la venda, que no realitzar-hi les despeses d'aplanament i canalització.

Cal tenir en compte que és una moral molt en voga aquesta que legitima l'aprofitar-se de l'esforç dels altres.

Quan l'Estat s'emprèn una obra pública no és precisament amb el propòsit de beneficiar gratuïtament els propietaris de les finques. Una despesa social—de l'Estat—ha de tenir un abast social. I el que vulgui dificultar aquest abast, és un perturbador. I si, més pèrfidament, s'apropia sense indemnització del rendiment de les aportacions socials, si volem estalviar-nos un mot més cru i expressiu, li haurem de dir estafador.

I el principi de la propietat, tal com l'entenen les nostres classes conservadores té quelcom de barreja d'aquestes tendències abusives.

En el cas menys culpable, després de la realització d'una obra hidràulica de caràcter Públic, el propietari del terreny regable que no negligència l'aparellar la seva finca per aprofitar les aigües, no deixa de beneficiar-se d'un increment de valor que les terres han obtingut amb la millora. Menys mal que, amb l'aparellament de la terra, l'economia del país treu profit de les despeses públiques. Però aquest profit, el qui primer l'heu és el propietari de la terra.

I no és pas just que sigui tot per a ell. Per a aquest propietari diligent i actiu pot haver-hi una certa tolerància, un cert acord transaccional.

Però per aquell que retén la terra eixuta, per caprici, per egoisme, o per incapacitat, freg a freg de l'aigua que a tots ens costa sacrifici, per a aquell no hi cap altre recurs que l'expropiació.

I aquest principi és el que vol aplicar-se amb el projecte que comentem.

"L'Estat—diu— escometa la realització d'una obra, i deixa al propietari l'opció entre seguir en el domini de la finca, mitjançant l'abonament de la plusvàlua creada per l'esforç de l'Estat, o cedir les terres, mitjançant el pagament del valor net que tinguin, sense el plus valor amb que les incrementa l'obra Pública".

Això,—diran les evangèliques classes conservadores—, és una depredació.

Això,—direm nosaltres,— és cruament, justícia.

J. H. COSTAJUSSA.